

To ECO or not to ECO?

De termen 'ecologie' en 'duurzaamheid' zijn niet meer uit onze samenleving weg te denken en hebben ook de weg naar onze kerken gevonden. Nadat eerder in Duitsland en Nederland de eerste ecokerken opdoken, is het concept nu ook in België aan een opmars bezig. De Sint-Anna-ten-Drieënkerk te Antwerpen-Linkeroever mag zich zo'n ecokerk noemen. Maar wat houdt dat nu precies in, een ecokerk? Erik Balbaert, voorzitter van de plaatselijke kerkfabriek, vertelt er ons alles over.

"De achterliggende filosofie is de zorg voor onze planeet. We zijn ervan overtuigd dat deze zorg een prioriteit moet worden op elke agenda, niet het minst op die van geëngageerde christenen. Dit besef heeft ervoor gezorgd dat onze kerkfabriek enkele jaren geleden besliste om het intensievere gebruik en de herbestemming van haar gebouwen een centrale plaats te geven in haar beleid. Sindsdien hebben we al enkele stappen gezet in de richting van een ecokerk", begint Erik zijn verhaal.

"Zo verhuren we de parochiezaal Sint-Lucas aan de vzw ZET U. Die heeft de zaal omgebouwd tot het sociaal restaurant 'Bakboord', waar dagelijks meer dan 150 couverts worden geserveerd tegen zeer democratische tarieven, naargelang de financiële draagkracht van de bezoeker. Het restaurant is tevens een opleidingsproject waar mensen een tweejarige opleiding krijgen in de keuken en de zaal om daarna te kunnen doorstromen naar de reguliere horecazaken."

Eerste fietskerk van België

Bovendien werd de kerk in 2011 de allereerste 'fietskerk' in België. "Dit houdt in dat fietsers er via allerlei faciliteiten kort of lang tot rust kunnen komen: er kan gepicknickt worden, er is een drinkwaterfontein waaraan water kan 'getankt' worden, in de kerk kan een tentoonstelling of concert bijgewoond worden, de elektrische fiets kan opgeladen worden, bezoekers kunnen er hun afval kwijt of het toilet gebruiken, ...", verduidelijkt de voorzitter.

In de Sint-Anna-ten-Drieënkerk is dus zeker niet alleen plaats voor liturgie. "Het multifunctionele gebruik van de kerk staat centraal. We zijn dan ook erg tevreden dat de tentoonstellingen, concerten en andere culturele evenementen die georganiseerd worden in het kerkgebouw ruime weerklink krijgen."

Problemen? Opportuniteiten!

In de lente van 2012 werd het dak van de kerk uitgerust met 48 zonnepanelen. Goed voor een gezamenlijk vermogen van 11.520 Wp. Hiermee wordt volgens Erik Balbaert een deel van het jaarverbruik van de kerk opgevangen. "Dit verbruik wordt voornamelijk bepaald door de elektrische vloerverwarming in het gebouw. Deze vloerverwarming was bij de bouw van de kerk eind jaren zestig wel een revolutionair procedé, maar bleek een weinig duurzame verwarmingsmethode en bovenal een ernstige uitgavepost."

Dankzij de installatie van de zonnepanelen wordt dit pijnpunt efficiënt aangepakt. "De zonnepanelen laten ons toe een gedeelte van de vereiste energie voor verwarming en verlichting zelf op te wekken op een ecologisch verantwoorde manier. Bovendien kunnen we hierdoor in de winterperiode de kerk gelijkmatiger verwarmen, wat bv. beter is voor het orgel."

Ook een ander probleem met dit kerkgebouw werd omgebogen tot een opportuniteit. "Sinds de zomer van 2010 kampt de kerkkelder (waarin een zaal voor vierin-

gen en recepties, alsook diverse opslaglokalen zijn gevestigd, nvdr) met ernstige wateroverlast bij hevige regenval", legt Erik Balbaert uit. "Om dit probleem te voorkomen zal het regenwater afkomstig van het dak en van de omgeving rond de kerk, opgevangen worden in een regenwaterservoir om hergebruikt te worden voor de toiletten. Op die manier zal ook het regenwater een nuttige bestemming kunnen krijgen."

Belangrijk om te weten: stappen in de richting van een ecokerk hoeven niet noodzakelijk gepaard te gaan met grote investeringen. "Die stappen kunnen ook perfect gezet worden met een heleboel kleine maatregelen en gedragsveranderingen die niet veel geld kosten: het licht niet onnodig laten branden, spaarlampen of LED's gebruiken, de thermostaat lager zetten bij het verlaten van een lokaal, regelmatig lekkende kranen en toiletten nakijken, spaarknoppen installeren op de spoelbak van de toiletten, afval apart inzamelen via sorteerstraatjes op de verschillende locaties, het openbaar vervoer gebruiken en carpoolen voor vergaderingen, of nog beter de fiets gebruiken zoals onze pastoor Herman Augustyns doet.

Momenteel onderzoeken we met het parochieteam ook de mogelijkheden om in de eucharistievieringen en catechese te werken rond eco-spiritualiteit."

Hoe deze grote en kleine aandachtspunten onthaald worden? "De mensen van onze parochie en ook de bezoekers reageren alvast enthousiast. Wij doen ons best om voortdurend te sensibiliseren en de interne communicatie te optimaliseren en hopen dat onze kerk geen uitzondering blijft. 'Alle kerken ecokerken' is volgens ons dan ook een goede eigentijdse invulling van ons christelijk engagement."

Uiterst links: Erik Balbaert, voorzitter van de kerkfabriek Sint-Anna-ten-Drieën. Derde van links: pastoor Herman Augustyns.